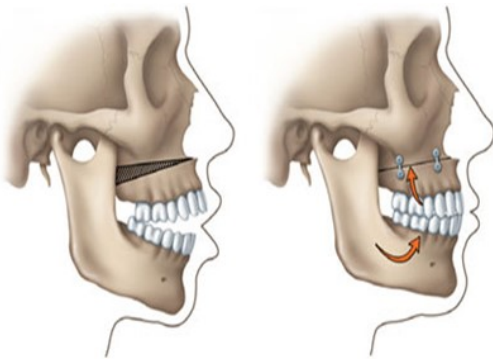

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان

مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی پیامبر اعظم (ص)
بندرعباس

شکستگی فک

شناسنامه پمفلت آموزشی کد: P.E:1401/07/30-00101

عنوان	شکستگی استخوان فک
تهیه کننده	رقیه کوهستانی
نایب کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	۱۴۰۱/۰۷/۳۰
سال بازنگری	۱۴۰۴/۰۱/۱۵

ناظر کیفی: سوپروایزر آموزش سلامت

نایب کننده علمی: آقای دکتر حسام الدین اعتمادی -

متخصص جراحی دهان، فک و صورت

تورم بعد از عمل فک و صورت

- تورم بعد از عمل واکنش طبیعی بدن به عمل جراحی است. که معمولاً در ۷۲ ساعت اول خیلی زیاد است ولی به تدریج فروکش کرده و از بین رفتن آن از سه ماه تا یکسال به طول می انجامد. لذا نباید نگران آن بود. ولی چنانچه بعد از سه روز تورم شروع به افزایش نمود و همراه با تب، لرز، ضعف و بی حالی بود، ممکن است نشانه عفونت محل عمل باشد که باید هر چه سریع تر به پزشک معالج مراجعه نمود.

- بعد از عمل جراحی فک ممکن است بانداژ فشاری به دور سر و فک بیمار بسته شود که غالباً برای کاستن تورم و جلوگیری از خونریزی است. این بانداژ غالباً پس از ۲۴ تا ۴۸ ساعت توسط پزشک معالج یا پرستار بخش با دستور پزشک برداشته می شود. شکستگی استخوان های صورت و عمل آنها معمولاً با درد همراه است که غالباً در حد تحمل بیمار بوده و با تجویز داروی تزریقی و یا خوراکی کاملاً کنترل می شود.

- وجود حالت تهوع و استفراغ بعد از عمل معمولاً به علت داروهای بی هوشی است که به تدریج و خود به خود و یا با تجویز داروی ضد استفراغ توسط پزشک کنترل می گردد.

- استفراغ خونی بعد از عمل های جراحی فک و صورت به دلیل بلعیده شدن خون توسط بیمار می باشد، که جای نگرانی ندارد و با استفراغ خون های خورده شده غالباً تخلیه می شوند.

- در صورت ترشح زیاد مواد حاوی خون از دهان بیمار در صورتی که فک بیمار بسته باشد باید به پرستار بخش اطلاع داده شود تا با دستگاه ساکشن به طور مرتب ترشحات را از دهان بیمار بیرون بکشد.

- برای کاهش تورم بعد از عمل های فک غالباً بالاتر بودن سر نسبت به بدن انجام شود که در این حالت سر تخت بیمار ۳۰ درجه باید بالاتر از بدن او قرار داشته باشد.

- گاهی بعد از عمل، پزشک بی هوشی برای بهبود تنفس بیمار لوله ای داخل بینی بیمار می گذارد که قطر آن قدری ضخیم است که به آن لوله نزال گفته می شود. این لوله حداکثر ۲۴ ساعت بعد از عمل توسط پزشک بی هوشی و یا با دستور او توسط پرستار برداشته خواهد شد.

- سوزش چشم ها بعد از عمل غالباً به علت مصرف مواد ضد عفونی روی صورت و پلک است که درمان آنها با شست و شوی چشم ها با آب و آبیاناً چکاندن قطره ضد التهاب و آنتی بیوتیک قابل درمان است و جای نگرانی وجود ندارد.

- بخیه های سر و صورت غالباً توسط پزشک معالج در فاصله زمانی از سه تا هفت روز بعد از عمل کشیده خواهد شد و چنانچه چشم بیمار توسط بخیه بسته شده باشد، غالباً ۴۸ ساعت بعد از عمل توسط پزشک معالج برداشته می شود.

- بیماران فک و صورت غالباً از ۲۴ تا ۴۸ ساعت بعد از عمل می توانند استحمام کنند. زیرا زخم های سر و صورت بعد از ۲۴ ساعت از زمان عمل قابل شست و شو هستند و شستن سر و صورت با آب و صابون و یا استحمام مشکلی ایجاد نمی کند ولی بعد از شست و شو باید پماد آنتی بیوتیک روزی سه بار روی زخم مالیده شود.

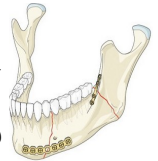
منبع:

ترجمه، علی اصغرپور و همکاران (۱۴۰۰)، پرستاری چشم، گوش، حلق و بینی برونر و سودارث، ویراست پانزدهم، انتشارات جامعه نگر.

شکستگی استخوان های فک و صورت

زمانی که استخوان فک و صورت در اثر ضربه و تصادفات دچار شکستگی می شوند، پزشک معالج با معاینه و مشاهده نوع درمان را مشخص می نماید. شروع درمان به واسطه جراحی نباید بیش از دو هفته طول بکشد، زیرا تأخیر بیش از دو هفته در شروع درمان موجب جوش خوردگی نابجا در استخوان های شکسته شده و درمان های بعدی را با مشکل مواجه خواهد کرد.

آمادگی بیماران قبل از جراحی فک و صورت

تأکید بر رعایت بهداشت دهان و دندان با شست و شوی مرتب دهان و مسواک زدن.

- مصرف آنتی بیوتیک و داروهای کاهنده تورم بنابر تجویز پزشک.

- تغذیه مناسب بیمار با تشخیص و تجویز پزشک.

- ضد عفونی کردن دهان با محلول کلرهگزیدین، هر سه ساعت در صورت وجود زخم باز و عمیق در دهان و راه داشتن زخم عمیق دهان با محل شکستگی.

مراقبت های بعد از عمل فک و صورت

بعد از عمل جراحی با صلاح دید پزشک معالج ممکن است چشم بیمار بسته باشد و یا این که فک بیمار با سیم بسته شده باشد. در این حالت معمولاً بعد از ۴۸ ساعت چشم بیمار توسط شخص پزشک باز خواهد شد و چنانچه فک بیمار بسته شده باشد، دستور شروع مایعات بر حسب وسعت عمل انجام شده از شش تا ۲۴ ساعت بعد از عمل، توسط پزشک معالج داده خواهد شد.

شروع رژیم مایعات

- آب، چای و آب کمپوت بوده و سپس با مایعات غیر شفاف مثل: شیر و سوپ صاف شده خواهد بود که در اطفال توسط مادر با سرنگ به داخل دهان کودک ریخته می شود. مصرف این مایعات همچنین در بزرگترها چنانچه فک بسته شده باشد به وسیله لیوان انجام خواهد شد.

- تجویز آنتی بیوتیک به صورت وریدی به همراه سرم معمولاً در ۴۸ ساعت اول خواهد بود. تجویز وریدی بیماران غالباً بعد از ۴۸ ساعت قطع شده و بیمار مرخص خواهد شد.

- شست و شوی دهان بعد از عمل با محلول کلرهگزیدین هر سه ساعت باید ادامه یابد و حداکثر تا یک هفته ممکن است تجویز گردد.

- بیمار از روز بعد از عمل جراحی باید دندان خود را مسواک بزند و هیچ ترسی از آسیب مسواک به دندان ها نداشته باشد. البته بهتر است از مسواک نرم و کوچک استفاده کند و یا با قرار دادن آن در آب گرم، برس مسواک را به صورت نرم تر مورد استفاده قرار دهد.

- در عمل شکستگی های فک ممکن است جراح صلاح بداند فک بیمار از سه هفته تا دو ماه بسته باشد. در این مدت تا زمانی که بیمار بخش بستری است، معمولاً وسایل اورژانسی برای باز کردن فک بالای سر بیماران و یا در ایستگاه پرستاری موجود است تا اگر به هر دلیلی بیمار دچار تهوع و استفراغ شود فوراً توسط پرستار بخش و پزشک اورژانس فک بیمار باز شود. بیمار به محض باز کردن سیم های فک باید سیم های بریده شده را به بیرون از دهان بریزد و آنها را نبلعد تا مشکلات بعدی برای بیمار پیش نیاید. همین مراقبت در منزل نیز با در اختیار داشتن سیم چین انجام شود تا در صورتی که مسئله اورژانسی پیش آمد، اقدام به باز کردن دهان شود.

تغذیه مناسب بعد از عمل فک و صورت :

چنانچه فک بیمار بسته شده باشد و قرار باشد که چند هفته بسته بماند باید نحوه تغذیه توسط بیمار به صورت زیر اجرا شود:

- خوردن شیر و مایعات توسط نی درشت از فاصله بین دندان ها یا از فضای منتهی الیه دندان ها که در عقب دهان وجود دارد. بیمار می تواند هر آنچه را که دوست دارد توسط مخلوط کن به صورت کاملاً آبکی درآورده و سپس از یک پارچه یا تنظیف یا صافی توری ریز بگذراند تا محلول حاصل به صورت کاملاً آبکی درآید و سپس با نی درشت آن را بمکد. در مواردی که فک بیمار بسته نشده باشد، بیمار می تواند مواد غذایی را داخل مخلوط کن کاملاً آبکی نموده و سپس با لیوان سر بکشد.

- چنانچه دندان های بیمار در اثر ضربه شل شده و یا احیاناً از بستر خود خارج شده باشد، پزشک معالج معمولاً آنها را به دور یک نوار فلزی مخصوص به نام «آرچ بار» یا «سیم» ردیف بندی و محکم می نماید و بیمار باید به مدت سه ماه فقط رژیم غذایی را به صورت مایعات به شرحی که داده شد مصرف کند

- در تغذیه بیماران باید سعی شود مواد پروتئینی مثل گوشت، ماهی و مرغ به صورت چرخ کرده و پخته شده داخل سوپ بیمار اضافه شوند. تمام مواد غذایی اعم از میوه و سبزیجات و مواد لبنی به صورت مایع شده و قابل استفاده توسط بیمار باشد.

